

Posudek oponenta disertační práce

Student : JUDr. Božena Kučerová

Název práce: **Problematika úrazů v rámci specializované zdravotní péče poskytované dětem a mládeži v Jihočeském kraji**

Školitel: doc. JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D.

Oponent: doc. ing. Ladislav Průša, CSc.

Aktuálnost zvolené problematiky

Téma předložené práce je ve světle vládou schváleného Národního akčního plánu prevence dětských úrazů na léta 2007 – 2017 vysoce aktuální. Autorka věnuje pozornost studiu příčin, průběhu a následkům úrazů dětí s cílem analyzovat důvody vzniku a důsledky jednotlivých úrazů. V tomto smyslu komplexním způsobem sumarizuje a rozebírá četnost dětských úrazů a výši úhrad za poskytnutou léčebnou péči v populaci pojištěnců Jihočeské pobočky Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra do 19 let jejich věku. Takto získané údaje nebyly doposud v naší zemi nikdy, z tohoto pohledu se tedy jedná o unikátní data a poznatky.

Stanovené cíle doktorské disertační práce

Cílem disertační práce autorky bylo zjistit, popsat a analyzovat aktuální situaci v oblasti zdravotní péče poskytované dětem v souvislosti s jejich úrazy. V tomto smyslu autorka si vytýčila dva hlavní cíle:

- monitoring, vyjádření a popis úrazů dětí, které jsou pojištěnci Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra ve věku do 19 let za období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2007,
- zjištění a vyčíslení nákladů vynaložených na zdravotní péči v důsledku úrazu u těchto dětí.

V návaznosti na tyto hlavní cíle autorka definovala několik dílčích cílů, směřujících k porovnání nákladovosti této péče v závislosti na charakteru regionu, k prognózování pravděpodobnostních tendencí ve vývoji dětské úrazovosti a k formulaci závěrů umožňujících formulovat doporučení k dalšímu postupu v oblasti prevence dětské úrazovosti a snižování jejich zdravotních a sociálních důsledků vč. ekonomických dopadů.

K naplnění těchto cílů autorka stanovila celkem pět hypotéz, k jejich ověření zvolila vhodné metodické postupy. Získané poznatky jsou dokumentovány množstvím tabulek a grafických znázornění, jednotlivé trendy a tendence jsou správným způsobem interpretovány.

Jsem přesvědčen, že stanovené cíle se autorce podařilo naplnit.

Nové poznatky, které byly dosaženy v doktorské disertační práci

Poznatky, k nimž autorka ve své práci dospěla, bych z hlediska hodnocení rozdělil do dvou skupin:

1. Na základě rozboru preventivních forem dětských úrazů autorka velmi přesně zpracovala SWOT analýzu, v níž definovala jak silná a slabá místa, tak i příležitosti a rizika tohoto systému. Jsem přesvědčen, že takto definované problémy by měly být pravidelně monitorovány a vyhodnocovány tak, aby průběžně mohla být přijímána aktuální efektivní opatření v zájmu zvyšování jejich preventivního působení.
2. Poznatky, k nimž autorka dospěla v rámci hledání odpovědi na definované hypotézy, vycházejí z doposud nikdy neanalyzovaných dat a v tomto smyslu představují zcela nové podklady, která umožňují reagovat na některé – dříve pouze v teoretické rovině nastolené – vazby a souvislosti. Autorka získaná data velmi přesně interpretuje a uvádí možnost jejich využití v konkrétní praxi zodpovědných orgánů.

Připomínky

Na základě výše uvedených hodnocení konstatuji, že k předložené práci nemám žádné připomínky. V naší zemi nebyla doposud na toto téma zpracována žádná odborná publikace, získané poznatky představují proto z tohoto pohledu velmi cenný informační zdroj jak pro rozhodování ústředních orgánů státní správy, zejména ministerstva zdravotnictví, tak i pro řadu dalších subjektů. Autorka prokázala hluboké znalosti předmětné problematiky, které vyplývají nejenom ze studia odborné literatury, ale i z jejích vlastních praktických zkušeností. Práce je napsána na velmi dobré profesionální úrovni, doporučuji proto získané poznatky

publikovat v odborném tisku tak, aby se s nimi mohla seznámit široká odborná veřejnost.

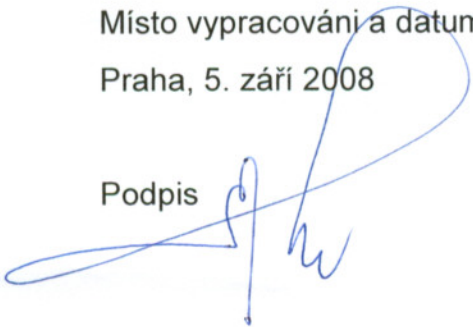
Závěr

Na základě výše uvedených hodnocení doporučuji předloženou práci k obhajobě před příslušnou komisí a navrhuji, aby její autorce JUDr. Boženě Kučerové byl po úspěšném průběhu obhajoby udělen titul PhD. ve vědním oboru "Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí a mládeže, dospělých a seniorů".

Místo vypracování a datum

Praha, 5. září 2008

Podpis

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'B' followed by a surname that appears to be 'Kučerová'.

Posudek oponenta disertační práce

Student: JUDr. Božena Kučerová

Název práce: Problematika úrazů v rámci specializované zdravotní péče poskytované dětem a mládeži v Jihočeském kraji

Školitel: doc. JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D.

Oponent: prof. PhDr. Ing. Bohuslav Minařík, CSc.

Téma disertační práce

je originální, vysoce aktuální, společensky závažné, jeho kvalifikované zpracování naléhavě potřebné.

Stanovené cíle

jsou reálné, korespondují s tématem. Jejich dosažení je podloženo jak široce pojatou, teoreticky fundovanou první, obecnou částí, tak kvalitně zpracovanou druhou, rozsáhlejší výzkumnou částí, opírající se o soubor relevantních dat.

Hodnocení a připomínky:

Autorka přistoupila k napsání disertační práce po velmi zevrubné teoretické průpravě, což mj. ilustruje úctyhodný soubor pramenné literatury, již funkčně aplikovala. Rovněž je zřetelně patrná její právnická erudice, bohaté manažerské zkušenosti, dlouholeté působení ve zdravotní a sociální oblasti, pedagogická praxe a invenční kreativita. V jejich aktivní kombinaci prokázala schopnost analytického pohledu na problematiku prevence úrazů obecně a zvláště úrazů dětí a na základě komplexního vytěžení relevantních dat charakterizuje úrazy dětí – pojištěnců ZP MV ČR ve věku do 19 let

v Jihočeském kraji v letech 2005 – 2007, dedukuje pravděpodobnostní prognózy očekávané geneze dětské úrazovosti a nepouští ze zřetele zásadní význam především prevence dětské úrazovosti a snižování jejích zdravotních a sociálních důsledků a ekonomických dopadů. Za šťastný počín pokládám zaměření části výzkumu na porovnání průměrných nákladů vynaložených na úrazy dětí v Jihočeském a Severomoravském regionu. Jistým překvapením je zjištění, že názory uznávaných autorit o vlivu prostředí na úrazovost dětí se v konfrontaci zmíněných regionů neprokazují. Nezanedbatelným přínosem práce je porovnání úrazů dětí a kategorie seniorů s vyvozením odpovídajících závěrů.

Pro obhajobu předkládám k úvaze otázky:

- 1) K hypotéze č. 5: Jsou započítávány do prognóz nákladů na léčení úrazů a pourazové péče také položky jako např. zdražování léků, zdražování lékařských výkonů, rostoucí náklady na pobyt v nemocnici, inflace obecně?
- 2) Bude autorka ve výzkumu pokračovat?
- 3) Nastiňte možnosti účinnějšího zapojení Policie ČR do prevence úrazů dětí.

Závěr

Disertační práce paní JUDr. Boženy Kučerové originalitou svého tématu, úrovní a formou zpracování, rozsahem i strukturálním uspořádáním vyhovuje parametrům kladeným na tento druh prací. Představuje aktuální společenský přínos zkoumané problematice zdravotní péče poskytované dětem v souvislosti s úrazy. Postavené hypotézy dalšího vývoje dětské úrazovosti, které jsou ověřovány aparátem matematické statistiky, další exaktní metody a jejich exploatace při dokládání výsledků výzkumu jsou výrazným kladem práce, jakkoli lze namítnout, že pro testování statistických hypotéz je sledované období příliš krátké. Bylo by zajisté užitečné získat

a dodatečně zpracovat spolehlivá data z minulých let pro potvrzení prognóz a nalezení dalších korelací.

Zpřístupnění disertační práce širšímu okruhu zainteresovaných čtenářů uspokojí aktuální poptávku po zasvěcených informacích z vybraného spektra problematiky zdravotní péče. Disertační práce průkazně reflektuje autorčino hluboké proniknutí do zkoumané problematiky, její výraznou vědeckou erudici i vysokou kreativitu. Kvalitativní úroveň disertační práce a její všechny potřebné náležitosti skýtají zcela reálný předpoklad úspěšné obhajoby.

Doporučuji, aby paní JUDr. Boženě Kučerové byl udělen akademický titul „doktor“ (Ph.D.).

V Praze dne 22. srpna 2008

Prof. PhDr. Ing. Bohuslav Minařík, CSc.

Posudek oponenta disertační práce

Student : JUDr.Božena Kučerová

Název práce: *Problematika úrazů v rámci specializované zdravotní péče poskytované dětem a mládeži v Jihočeském kraji*

Školitel: doc.JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D.

Oponent:doc.MUDr. Veronika Benešová, CSc.

Vlastní hodnocení

Zpracovaná problematika je vysoce aktuální vzhledem k stále se zvyšujícímu zájmu o řešení vysoké dětské úrazovosti v České republice a rozvoji mezirezortní spolupráce na tomto poli. Preventivní snahy jsou závislé na dostatku informací a validních dat které by podrobně popsaly příčiny, mechanismy a průběh úrazových dějů, jejich následky a zhodnotily zátěž zdravotnického systému i zátěž ekonomickou. V tomto směru přispívá předložená práce především ve své části výsledky, kde se autorce podařilo získat originální data o počtech pro úraz ošetřených pojištěnců ZP MV ČR, struktury diagnóz a finanční nákladnosti ošetření. Takto detailní informace se dosud nepodařilo získat prostřednictvím pojišťovny. Pro ucelený pohled na sledovanou populaci by bylo vhodné uvést též podíl dětí a mladistvých pojištěných u jiných pojišťoven a zhodnotit, zda pojištěnci ZP MV ČR netvoří specifickou skupinu.

Na 65 stránkách obecné části autorka shrnuje poznatky o ochraně práv dítěte, rozebírá vývoj pohledu na právo dítěte na zdraví včetně lékařské péče a právní ochranu dětí k zajištění zdravého vývoje. Shrnuje zákony ČR, které se týkají a stávající problémy včetně roztržičnosti péče mezi resorty a potřebu řídicího orgánu, nebo Národního plánu. Podává též přehled úspěšných aktivit. V další části uvádí teoretické základy epidemiologie a prevence úrazů. Zde upozorňuji na chybu v uváděných počtech zemřelých dětí pro úraz, pokud se týkalo dětí 0-14 let, protože další údaje o hospitalizovaných a ambulantně ošetřených jsou pro tuto kategorii. V části 1.3.1. jsou uváděné počty úrazů bez určení věkové skupiny, což musí být jasně uvedeno - většinou se jedná o 0-14 let, celková úrazová úmrtnost 2006 tedy také neodpovídá a to ani skupině 0-14 ani 0-19.

V části 1.3.2.1. jsou pouze neúmyslné úrazy označeny jako preventabilní, což by znamenalo, že úmyslné preventabilní nejsou. Školní úrazovost je uváděna včetně sebevražd, zde podotýkám, že školní úrazy jsou obvykle považovány za pracovní, což sebevraždy nejsou. Mezi rizikové skupiny dětí bych ještě doporučovala zmínit hyperaktivní děti.

V části 1.3.3.2. je uvedeno že početně domácí úrazy zaujímají druhé místo za úrazy školními. V oficiální statistice ÚZIS jsou domácí úrazy zařazeny do skupiny „Ostatní“ spolu s úrazy ve volném čase a jsou početně zdaleka největší skupinou ošetřených úrazů, téměř třikrát početnější, nežli školní. Mezi výčtem otrav chybí nejčastější otravy dětí běžnými léky, analgetiky a antipyretiky (Paralen).

V přehledu dopravních úrazů jsou uváděné počty mylné, v roce 2006 zemřelo na dopravní úraz 30 dětí a v roce 2007 23, těžce zraněných v roce 2007 bylo 220 a lehce 2 111 (Policie ČR, 0-14 let). Uváděná čísla by odpovídala stavu před řadou let.

V kapitole prevence pak upozorňuji na změnu CPDÚ na Centrum úrazové prevence (CÚP). Počet bezpečných komunit je podle informace přístupné na internetu v současné době 143 designovaných, nikoliv uváděných 62. Pro úplnost bych uvedla v informaci o BK též kritéria. V části 1.4.1.5.1. mi schází v popisu aktivní prevence zmínění cíle „získání kompetencí“ dětí v úrazové prevenci.

Připomínky a dotazy k metodice práce:

V přehledu použitých kódů diagnóz podle MKN 10 postrádám rozdělení dg. podle kapitol. XIX. kapitola je pro přiřazení finančních nákladů základní a její použití je jasné, ale použití kódů kapitoly XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti pro tyto účely mi není jasné, zvláště pak zařazení kódů až po dg. X99, proč ne tedy až do Y 34. Dg. z kapitoly XX. jsou uváděny lékaři obvykle jako druhá dg., často nesprávně, nebo vůbec ne a proto není divu, že v celkových finančních nákladech tvoří zanedbatelnou částku. Doporučovala bych tuto kapitolu zcela z finančního hodnocení vypustit. Není mi jasné jak vznikají finanční náklady na ošetření při dg. např. srážka cyklisty s vozidlem, mimo snad položku na stanovení dg. Prosím o odpověď, jak byly stanoveny náklady na tyto dg.

Výsledky práce jsou detailní a velice cenné, především v získání finančních nákladů na ošetření. Počet získaných údajů je úctyhodný a potěšitelné pro prevenci jsou trendy v počtech ošetřených úrazů a procentuálním zastoupení úrazů. Růst nákladů na ošetření mnohočetných poranění ve skupině dg. T je pochopitelný uvažíme-li zvyšování kvality péče o těžce zraněné, s tím lze očekávat nárůst na modernější a dražší přístroje a materiál. Potěšitelné je, že na ostatní skupiny se náklady snižují.

V další části výsledků od str. 107 jsou uváděny i náklady na pojištěnce v roce 2004, což mění pohled na celkové náklady.

Cíle práce jsou jasně stanoveny a hypotézy ověřeny. Zajímavé je vyvrácení hypotézy 3, oceňuji tento pokus porovnat dva tak odlišné regiony. Srovnání se skupinou seniorů je také velmi nápadité.

V diskusi je uvedeno že se práce zabývá mimo jiné též studiem příčin, průběhu a následků úrazů, což platí pouze pro část obecnou. Ve výzkumné části je sledována četnost a diagnózy, a náklady, není tedy prováděn rozbor úrazových dějů a jejich popis, jak autorka uvádí, natož hledání důvodů a analýza důsledků (str. 133). To nikterak nesnižuje význam celé práce, jejíž originalita je především v přehledu finanční náročnosti dětských úrazů a slouží dobře jako argument pro prevenci.

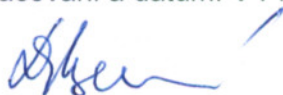
Disertační práce je vybavena 210 citačními tituly, upozorňuji že neodpovídají současným požadavkům na formu. V autoreferátu by bylo pro větší srozumitelnost třeba přečíslovat tabulky a grafy.

Autorka, vzhledem ke své profesi se podstatně lépe pohybuje na poli právních aspektů ochrany dětského zdraví a k této části práce nemám žádné připomínky. Některé nejasnosti v metodice sběru dat zajisté dokáže vyjasnit v průběhu obhajoby. Přínosné by bylo, kdyby se soustředila na oblast ve které chyby nedělá a nepokoušela se zvládnout celou šíři problematiky dětských úrazů a jejich zdravotních důsledků. I s touto výhradou považuji práci JUDr. Kučerové za originální, přínosnou pro prevenci úrazů a dobře dokumentovanou.

Závěr: Doporučuji k obhajobě a po úspěšném obhájení udělení Ph.D. ve vědním oboru Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí a mládeže, dospělých a seniorů.

Místo vypracování a datum: V Praze dne 4. září 2008

Podpis:

Doc. MUDr. Veronika Benešová, CSc.